

А.Ю. Власова,
випускниця аспірантури
ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»

**ТРАНСФОРМАЦІЯ ФРАНЦУЗЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ПІД
ВПЛИВОМ ДІЯЛЬНОСТІ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
(1950-1970-ТІ РР.)**

Досліджено, що під впливом діяльності жіночих організацій упродовж 1950-1970-х рр. у французькому суспільстві змінюється місце жінки в соціально-побутових відносинах та суспільній стратифікації загалом. Зростання кількості жіночих організацій сприяє активізації жінок на захист своїх прав та докорінно змінює патріархальне французьке суспільство.

***Ключові слова:** французьке суспільство, Франція, жінки, гендерна рівність.*

The Transformation of the French Society under the Influence of Women's Organizations Activities (1950s – 1970s)

Under the influence of women's organizations during the 1950s – 1970s, the place of women in social and domestic relations and social stratification in general is changing in French society. The growing number of women's organizations contributes to the revitalization of women in defense of their rights and radically changes the patriarchal French society.

Key words: *French society, France, women, gender equality.*

Проблема дискримінації, обмеження прав і можливостей жінок у французькому суспільстві сприяли активізації руху за подолання гендерної нерівності. Упродовж 1950-1970-х рр. французька жінка змінила своє місце в суспільно-політичному житті країни. Відбулось жваве об'єднання жінок у клуби за інтересами, профспілки тощо та з'явилась велика кількість жіночих організацій.

Історіографія питання знайшла відображення у гендерних та фемінологічних дослідженнях. Мета наукової розвідки – визначити вплив діяльності жіночих організацій на зміни у французькому суспільстві.

Найпоширенішого дискурсу у французькому суспільстві довгий час займало питання політичного права французьких жінок, вирішення якого було відкладено у часі Другою світовою війною. Саме роки воєнної скрути та післявоєнної кризи вплинули на економічну незалежність жінок. Зайнявши робочі місця, вони почали відігравати вагому роль поза домом. Жінки виступили за можливість припинити своє існування виключно в ролі дружини, матері, домогосподарки [1, с. 153-168].

Збереженню гендерної нерівності у французькому суспільстві сприяла наявність стереотипних упереджень щодо призначення жінки. Патріархальні звичаї в питаннях побудови родини та розподілу обов'язків не давали можливості жінкам самостійно приймати рішення, навчатися, працювати та вільно розпоряджатися своїм життям. Важливим аспектом стала зміна самоідентифікації жінки після Другої світової війни – вона перестала бути схожою на традиційну французьку початку ХХ ст.

Жіноцтво стало активно проводити вільний час, почало дискутувати на економічні та політичні теми, курити, водити авто, відвідувати та проводити вечірки, дансинги, слухати джаз. Набули поширення культурно-масові заходи, де жінки брали активну участь на рівні із чоловіками, найбільш популярними були кінематографічні та спортивні змагання. Тобто відбувається повна культурна трансформація жінки, яка спричинила

необхідність зміни традиційного відношення до неї та подолання стереотипних упереджень щодо її місця у родині та суспільстві [2, с. 354].

Великий вплив мали традиції, що базувались на релігійних упередженнях, побудованих на догмах католицької церкви. Заборона церкви полягала у табу щодо сексуальності, жінки мали відповідати певним рамкам у своїй сексуальній поведінці у приватному житті, обов'язково дотримуватись норм поведінки поряд із чоловіком. Тут також важливе місце займало замовчування проблем, пов'язаних із інтимним життям французьких жінок, зокрема їх гігієни, медичних оглядів, контрацепцій та абортів.

Внесення змін до законодавства Франції стало результатом діяльності жіночої організації – «Жінки національного звільнення». Після Другої світової війни продовжує свою діяльність одна з перших та найбільших асоціацій жіночих організацій – «Міжнародна рада французьких жінок», заснована ще у 1901 р. Паралельно почали діяти чисельні організації, які об'єднували жінок різного соціального рівня, освіти та інтересів: «Союз французьких жінок» та «Союз жінок Франції». Активну діяльність всі організації здійснювали в рамках діяльності «Міжнародної демократичної федерації жінок» створеної у 1945 р., яка об'єднувала жіночі організації різних країн та проводила постійну роботу щодо поліпшення становища жінок та захисту їхніх прав [3, с. 54].

У 1962 р. було створено організацію «Демократичний рух жінок», яка став основою жіночого руху 1968-1970 рр. Основні напрями діяльності передбачали вирішення наступних питань: необхідність інтеграції жінок у суспільно-політичне життя, легалізація контрацепції та визнання рівності на робочому місці. «Демократичний рух жінок» мав значну популярність і вже в перші роки своєї діяльності нараховував більше 10 тисяч прихильників, тим більше, що діяльність була дуже динамічною та активною. Популярності сприяло друковане видання організації – газета «Жінка у ХХ столітті», яка щомісячно виходила великим тиражем. До тем, які охоплювали автори на сторінках друкованого видання, належали: проблеми освіти, відпочинку, соціальні та житлово-комунальні питання, спорт та дозвілля, легалізація контрацепції, ефективне управління домогосподарчої роботи та аналіз розвитку подружніх відносин [4, с. 86; 95-96].

Важливе значення мало заснування організації «Рух за планування сім'ї». Головною стратегією організації стало сприяння своєю діяльністю побудові щасливої родини, шляхом законодавчого запровадження медичних та соціальних норм [5, с. 61-74].

У 1965 р. навколо питань, пов'язаних із умовами та оплатою праці жінок, об'єднались «Французька ліга за права жінок», «Асоціація жінок – випускниць вищих навчальних закладів», «Професійна спілка жінок» та «Рух дівчат». Поряд із політизованими жіночими організаціями ліво-спрямованого забарвлення продовжували діяльність прокомуністичні комітети жінок, які сумісно виступали за вирішення питань, пов'язаних з материнством. Зокрема, «Професійна спілка жінок» поєднала під своїм дахом жіночі клуби жінок-працівниць. В рамках своєї діяльності організація розширила коло своїх інтересів та кількість членів за межі Франції, отримала статут міжнародної асоціації, займалась питаннями поліпшення умов праці жінок шляхом запровадження змін до законодавства. Для узгодження дій та пропозицій упродовж 1950-1957 рр. співпрацювала з «Міжнародною демократичною федерацією жінок» в організації та проведенні Міжнародних конгресів [5, с. 61-74].

Упродовж 1950-1970-х рр. французьке суспільство зазнало значних змін у ході затвердження принципів гендерної рівності. В зазначений період стрімко зросла кількість жіночих організацій, що стало результатом отримання французькими жінками рівного статусу у суспільстві відповідно до законодавства. Зазнало змін коло проблем, з якими жінки пов'язували своє нерівне становище, зокрема проблема отримання права голосу змінюється необхідністю захисту прав та подолання дискримінації жінок в усіх сферах життя.

Таким чином, діяльність жіночих організацій здебільшого полягала у боротьбі за подолання патріархальних упереджень щодо місця жінки у родині та суспільстві, надання гласності проблемам, пов'язаним із дискримінацією, що своєю чергою сприяло активізації жінок та їхній політизації. Саме активізація жінок в рамках діяльності жіночих організацій у Франції сприяли трансформації французького традиційного патріархального суспільства до сучасного демократичного, яке базувалось на гендерній рівності.

Використані джерела та література:

1. Айвазова С. К истории феминизма. Общественные науки и современность. 1992. №6. С. 153-168.
2. A History of Private Life. From the Fires of Revolution to the Great War. V. IV. Ed. Michelle Perrot. London: The Belknap Press of Harvard University Press, 1990. 728 p.
3. Петрова Л.И. Жінки світу в боротьбі за соціальний прогрес. Москва, 1972. 77 с.
4. Castan-Vicente F. Marie-Thérèse Eyquem. Du sport à la politique. Parcours d'une féministe. OURS, 2009. 246 p.

5. Chaperon S. La radicalisation des mouvements féminins français de 1960 à 1970. In: Vingtième Siècle, revue d'histoire. №48, octobre-décembre 1995. P. 61-74. URL: https://www.persee.fr/docAsPDF/xxs_0294-1759_1995_num_48_1_4423.pdf